

Toivottavasti olen väärässä!

"Ennustaminen ja erityisesti tulevaisuuden ennustaminen on vaikeaa." Tähän vanhaan viisauteen on helppo yhtyä myös tulevia perhosten esiintymismääriä arvioitaessa.

Jäsenlehti ja sen mukana maatalousympäristön päiväperhosseurannan tilanneraportti tulee ulos valitettavan myöhään uuden perhoskauden jo käynnistyttyä. Toivottavasti tämä ei lannista harrastajia, sillä perhoshavaintoja kaivataan alkavalta kesältä monelta taholta. Päiväperhosseurannat jatkuvat edelliseen malliin, suoperhoshavaintoja tulisi raportoida entistä aktiivisemmin ja tunturiperhosseurantaakin jatketaan. Lisäksi SPS:n toteuttamia huomattavia tapahtumia ovat sekä vasta-alkajille suunnattu nuorisoleiri että koko jäsenistölle avoin juhannusta edeltävänä viikonloppuna järjestettävä ”perhosralli” lounaissaaristossa. Kaikkia edellä mainitut asiat tukevat yhteisöllisyyttä, mikä tahtoo nykyisellään olla järjestötoiminnan katoava luonnonvara?

Lehden päiväperhoskoosteista huomataan, että kesä 2010 oli monella tavalla positiivisesti poikkeuksellinen. Päiväperhosia oli tavanomaisen alkukesän jälkeen runsaasti ja paikallisia harvinaisuuksia tavattiin paria edeltävää vuotta runsaammin. Mielestäni huomiota herättävin yksittäinen tekijä oli runsaiden kesäsukupolvien esiintyminen monilla lähinnä yksipolvina tavattavilla lajeilla. Sama ilmiö koski koko perhoslajistoa. Itselleni tämä tuli selväksi viimeistään nyt kevatkesällä, kun sain vihdoinkin aikaiseksi määrittää Hankoniemen edellisen kesän rysämateriaalia. Kyseisellä paikalla elokuun kahden ensimmäisen viikon runsain suurperhonen oli alkukesällä lentävä *Chiasmia clathrata*. Muita runsaana elo- ja syyskuussa lentäviä suurperhosia olivat mm. *Diacrisia sannio*, *Spilosoma luteum*, *Macrochilo cribrumalis*, *Lomaspilis marginata*, *Hypomecis punctaria*, *Ematurga atomaria* jne.

Kevään viikonlopputapahtumassa puhuttiin viimeisen esitelmän lopuksi poikkeuksellisen sukupolvisuuden mahdollisista heijastuksista tulevaisuuteen. Parhaimmassa tapauksessa ylimääräiset sukupolvet mahdollistavat perhoskantojen hyvin nopean kasvun, mutta kolikolla on myös kääntöpuolensa. Perhosten elinkierto lisääntyvästä aikuisesta lajityypilliseen

talvehtimisasteeseen tulee välttämättä sopia kesän pituuteen, sillä talvehtimaan kykenevä kehitysaste on saavutettava ennen talven alkamista. Poikkeuksellinen monipolvisuus ja siitä seuraava yhtä sukupolvea kohden lyhyempi toukkien kehitykselle käytettävissä oleva aika yhdessä suhteellisen vaativan syyssään ohella voivat lisätä toukkien kuolleisuutta. Kaverini kuvaava kertomus vuosituhannen vaihteen tienoilta lounaissaaristosta meni suurin piirtein seuraavasti: ”*Koivu-posliinikkaita oli aikaisen ja lämpimän kesän jäljiltä lennossa satamäärin vielä syyskuussa, jolloin yksilöt edustivat suoraan kehittyneitä saman vuoden alkukesän aikuisten jälkeläisiä. Kesä loppui lokakuulle tultaessa ja seuraavana kesänä en muista havainneeni samalla paikalla yhtään koivu-posliinikkaa*”.

Oma tulkintani edellä esitetystä tapauksesta on, että suurin osa talvehtivan sukupolven jälkeläisistä kehittyi suoraan aikuisiksi syyskesällä ja näiden jälkeläiset eivät ehtineet talvehtivaan kotelovaiheeseen riittävän aikaisin, mikä romahdutti posliinikkaat. Vastaavat murhenäytelmän ennusmerkit ovat jälleen olemassa, joskin huomattavasti laajempaa lajijoukkoa koskien. Ennustan, että edeltävän vuoden runsaat kesäsukupolvet heijastuvat perhoskantoihin haitallisesti ja monet etenkin alkukesästä lentävät perhoset esiintyvät huomattavan harvalukuisena. Tavallisesti touko- ja kesäkuun vaihteeseen ajoittuva perhosten niukkuus tulee jatkuamaan valitettavan masentavana aina heinäkuulle – toivottavasti olen väärässä.

Havaintoilmoituksia odottaen,

Panu Välimäki

